

Staten-Generaal

Stichting Montesquieu
p/a Lange Voorhout 85 unit S3
2514 EJ 's-Gravenhage

datum 9 juli 2024
betreft Convenant financiële bijdrage
ons kenmerk 173965

Geachte 5.1.2.e

Bijgaand treft u het convenant aan ten behoeve van een financiële bijdrage aan de Stichting Montesquieu met als oogmerk de instandhouding van de website Parlement.com en het bijbehorende biografische archief. Hiermee is uitvoering gegeven aan de motie hierover die de Tweede Kamer in 2023 heeft aangenomen en aan een door het College van Voorzitter en Ondervoorzitters van de Eerste Kamer genomen besluit op uw verzoek om een financiële bijdrage. Het convenant is ondertekend door de Voorzitters van beide Kamers der Staten-Generaal. Ik verzoek u een door u ondertekende versie terug te sturen aan de Eerste Kamer.

Wij hechten eraan te benadrukken dat de in het convenant genoemde bijdrage niet structureel van aard is, maar ziet op de jaren 2024 en 2025. Voor een eventuele verlenging van de bijdrage in de jaren daarna dient Stichting Montesquieu jaarlijks een gemotiveerde aanvraag in te dienen, waarna in beide Kamers opnieuw besluitvorming plaatsvindt over het al dan niet verlenen van deze bijdrage, conform artikel 5 van het convenant.

Ten aanzien van de in artikel 4 van het convenant genoemde Raad van Toezicht is de onafhankelijkheid van de leden naar ons oordeel in voldoende mate geborgd. Ook op het in concept voorgelegde reglement voor de Raad van Toezicht hebben wij geen op- of aanmerkingen. Tot betaling van de bijdrage voor 2024 zal worden overgegaan zodra het convenant door alle partijen is ondertekend en van uw zijde is bevestigd dat de Raad van Toezicht geïnstalleerd is.

Den Haag, 9 juli 2024

5.1.2.e

5.1.2.e
De heer prof. dr. J.A. Bruijn
Voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2024

5.1.2.e

De heer drs. M. Bosma
Voorzitter Tweede Kamer der

Staten-Generaal

Convenant financiële bijdrage Stichting Montesquieu

Eerste Kamer der Staten-Generaal, Tweede Kamer der Staten-Generaal en Stichting Montesquieu Instituut

Ondergetekenden:

- de Eerste Kamer der Staten-Generaal, vertegenwoordigd door de Voorzitter, de heer prof. dr. J.A. Bruijn (verder: Eerste Kamer);
- de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vertegenwoordigd door de Voorzitter, de heer drs. M. Bosma (verder: de Tweede Kamer);
- Stichting Montesquieu, vertegenwoordigd door de voorzitter, de ^{5.1.2.e} [redacted] en de secretaris, mevrouw ^{5.1.2.e} [redacted] (verder: het Montesquieu Instituut).

Overwegende dat:

- het Montesquieu Instituut op 6 september 2023 en op 24 oktober 2023 respectievelijk bij de Tweede Kamer en de Eerste Kamer een verzoek voor een financiële bijdrage heeft ingediend voor de instandhouding en het voortbestaan van de website Parlement.com;
- de Tweede Kamer op 24 oktober 2023 een motie heeft aangenomen waarbij het Presidium is verzocht om in overleg met de Eerste Kamer tot een gezamenlijk voorstel te komen om de begroting van de Staten-Generaal aan te passen, waardoor er in 2024 incidenteel € 235.000 en vanaf 2025 structureel € 300.000 gereserveerd wordt voor instandhouding van Parlement.com (vergaderjaar 2023-2024, 36 410, 'Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken');
- het Montesquieu Instituut op 24 november 2023 desgevraagd aan de Eerste Kamer nadere informatie heeft verstrekt over onder andere de governance van het Montesquieu Instituut;
- Parlement.com een waardevol instrument is voor het verstrekken van informatie over het parlementaire proces en het bevorderen van transparantie en betrokkenheid van het publiek bij het democratische proces;
- het essentieel is om de continuïteit van Parlement.com te waarborgen en ervoor te zorgen dat wetenschappers, media en het publiek toegang blijven hebben tot hoogwaardige informatie over het parlementaire stelsel van Nederland, inclusief de parlementaire biografieën;
- het verzoek voor een financiële bijdrage d.d. 6 september 2023 (i) en 24 oktober 2023 (ii) én de nadere informatie van het Montesquieu Instituut d.d.

24 november 2023 (iii) als bijlagen bij dit convenant zijn gevoegd en daarmee hiervan onderdeel uitmaken.

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Financiële bijdrage

1. De Eerste Kamer en de Tweede Kamer erkennen het belang van (het voortbestaan van) Parlement.com en van het daaraan ten grondslag liggende biografische archief dat gegevens bevat van personen die sinds 1796 een rol hebben gespeeld in het democratische en bestuurlijke bestel in Nederland. De Kamers willen het verzoek voor een financiële bijdrage voor het jaar 2024 honoreren als uitgewerkt in en onder de voorwaarden als bepaald in dit convenant.
2. Het Montesquieu Instituut verbindt zich ertoe om:
  - a. de te ontvangen bijdrage, zoals uitgewerkt in en onder de voorwaarden van dit convenant, te gebruiken voor de instandhouding, het voortbestaan en de verbetering van Parlement.com, met inachtneming van de wettelijke bepalingen en verder conform aanwending daarvan zoals opgenomen, omschreven en toegelicht in de aan de Kamers gerichte verzoeken voor een financiële bijdrage en bijbehorende bijlagen. Deze documenten maken onderdeel uit van dit convenant en zijn als bijlagen bij dit convenant gevoegd;
  - b. de verleende bijdrage onverwijld terug te betalen in het geval niet of niet langer aan de voorwaarden voor de toekenning daarvan wordt voldaan of geen uitvoering gegeven wordt aan de met de financiële bijdrage beoogde doelstelling.

Artikel 2 Objectiviteit Parlement.com

De Eerste Kamer en Tweede Kamer hechten waarde aan de (inhoudelijke) onafhankelijkheid en objectiviteit van Parlement.com. Het Montesquieu Instituut garandeert deze inhoudelijke objectiviteit en transparantie van Parlement.com.

Artikel 3 Verdeling Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal

1. De bijdrage bestaat uit een bedrag van € 235.000 in het jaar 2024.
2. Het bedrag als bepaald onder het eerste lid van dit artikel komt voor een derde deel voor rekening van de Eerste Kamer (€ 78.333,33) en voor tweederde deel voor rekening van Tweede Kamer (€ 156.666,67)
3. Er vindt geen loon- en prijsindexatieplaats.

Artikel 4 Voorwaarden aan financiële ondersteuning

1. De financiële ondersteuning wordt door de Eerste Kamer en Tweede Kamer verstrekt onder de voorwaarden dat:
  - a. het Montesquieu Instituut een Raad van Toezicht heeft ingesteld, waarbij de onafhankelijkheid van de leden aantoonbaar gecheckt en geborgd is. Deze raad is een reguliere Raad van Toezicht die fungeert als toezichthouder, sparringpartner

- en als werkgever van het bestuur. Een reglement voor de Raad van Toezicht wordt in concept aan de Eerste en Tweede Kamer voorgelegd.
- b. de Raad van Toezicht expliciet toezicht houdt op het door de Eerste Kamer en Tweede Kamer toegekende budget voor het in stand houden en beheren van Parlement.com. De bijdrage betreft een hiertoe geormerkt budget.
  - c. de gefinancierde activiteiten daadwerkelijk zullen plaatsvinden en het Montesquieu Instituut bij de Eerste en Tweede Kamer tijdig aangeeft wanneer een activiteit niet, niet tijdig of anders dan in het jaarplan beschreven plaatsvindt.
  - d. het Montesquieu Instituut waarborgt dat als derden worden ingehuurd om commerciële activiteiten te verrichten ten behoeve van Parlement.com, deze activiteiten tegen marktconforme voorwaarden of met inachtneming van de de-minimisregels worden uitgevoerd (Algemene de-minimisverordening-verordening (EU/2023/2831). Om marktconforme voorwaarden te realiseren, handelt het Montesquieu Instituut conform de Aanbestedingswet 2012. Niet-Europese aanbestedingen gaan aantoonbaar gepaard met tenminste drie offertes. Het vorenstaande ziet niet op de betrokkenheid en samenwerking met de IT-kant van het platform biografieën, welke in 2024 nog geborgd blijft bij het PDC. In 2025 zal de IT structuur onafhankelijk van PDC functioneren.
  - e. In aanvulling op de voorwaarde onder d. van dit artikel verleent het Montesquieu Instituut geen opdrachten aan opdrachtgevers die een band hebben of onderhouden met het Montesquieu Instituut en/of met haar partners en bedrijven waarvan het Montesquieu Instituut en/of haar partners (deels) eigenaar zijn;
2. Op het moment dat het Montesquieu Instituut haar statutaire doel wijzigt en/of Parlement.com eindigt te bestaan of van naam wijzigt, eindigt de bijdrage.

Artikel 5 Verlenging bijdrage en beoordeling

1. Jaarlijks dient het Montesquieu Instituut een gemotiveerde aanvraag voor een financiële bijdrage in. Deze bijdrage wordt per boekjaar opnieuw beoordeeld en al dan niet verstrekt. Jaarlijks wordt in beide Kamers met de Ramingen bepaald of de financiering wordt verstrekt, waarbij de finale afweging en besluitvorming aan de Kamers is. Daarbij kunnen de Kamers, naast de door het Montesquieu Instituut aangeleverde informatie, ook andere zaken betrekken, zoals de begrotingswensen en de staat van de overheidsuitgaven. De bijdrage is niet structureel en er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.
2. De stichting dient de aanvraag tot een bijdrage uiterlijk in op 1 oktober voorafgaand aan het kalenderjaar waarop de bijdrage betrekking heeft. Dit voor het eerst voor 1 oktober 2025.
3. De aanvraag omvat een jaarplan met een overzicht van de voor het komende jaar nagestreefde doelstellingen en voorgenomen activiteiten met een bijbehorende begroting, die ter beoordeling worden voorgelegd aan de Griffier van de Eerste Kamer en de Griffier van de Tweede Kamer.
4. De stichting biedt uiterlijk 1 mei na ieder verstreken jaar een financieel jaarverslag, jaarrekening, een activiteitenverslag en een verslag van de Raad van Toezicht aan over het voorafgaande boekjaar.

Het financieel jaarverslag wordt voorzien van een goedkeurende controleverklaring door een externe accountant. Beginnend in mei 2025 met de verantwoording van 2024.

5. Er wordt tot uitbetaling van de bijdrage voor 2024 overgegaan nadat:
- het Montesquieu Instituut heeft voldaan aan de in artikel 4, lid 1, onder a. gestelde voorwaarden, zijnde de installatie van Raad van Toezicht waarbij de onafhankelijkheid van leden aantoonbaar is gecheckt en geborgd;
  - de Eerste en Tweede Kamer hebben ingestemd met het in concept voorgelegde reglement van de Raad van Toezicht; en
  - de betreffende begrotingsprocedures bij de Eerste en Tweede Kamer zijn afgerond, inclusief de finale besluitvormingsprocedures hierover door de Kamers.

Artikel 6 Overleg met de Kamers

De Stichting draagt zorg voor een overleg over de uitvoering van het jaarplan en andere parlement.com en parlementaire biografieën betreffende vraagstukken, dat in ieder geval één keer per jaar wordt georganiseerd met als deelnemers de Griffiers van beide Kamers (of hun plaatsvervangers), de bestuurder van de Stichting en een afvaardiging van de Raad van Toezicht. Op verzoek van een der Griffiers, dan wel de Stichting, kunnen extra bijeenkomsten worden bijeengeroepen.

Artikel 7 Inwerkingtreding en Duur

Dit convenant treedt in werking op de datum waarop alle partijen het convenant hebben ondertekend.

Aldus overeengekomen en ondertekend,
Den Haag, 9 juli 2024

Eerste Kamer der Staten-Generaal,

5.1.2.e

namens deze, de Voorzitter

5.1.2.e

De heer prof. dr. J.A. Bruijn

5.1.2.e

Den Haag, 9 juli 2024 Stichting Montesquieu,

namens deze, de Voorzitter van het Bestuur,

5.1.2.e

5.1.2.e

De heer 5.1.2.e

5.1.2.e

Den Haag, .. juli 2024

Tweede Kamer der Staten-Generaal,

namens deze, de Voorzitter

De heer drs. M. Bosma

5.1.2.e

5.1.2.e

Convenant van afspraken en voorwaarden betreffende financiële bijdrage Stichting Montesquieu

Bijlagen:

1. Brief 6 september 2024; verzoek structurele steun voor Parlement.com
2. Brief 24 oktober 2024; verzoek aan het College van Voorzitter en Ondervoorzitters t.b.v. behoud Parlement.com/biografieën
3. Brief 24 november 2023; aanvullende vragen van het College van Voorzitter en Ondervoorzitters t.b.v. aanvraag behoud Parlement.com/ biografieën

1

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer, mevrouw Vera Bergkamp
Aan de griffier van de Tweede Kamer, de heer Geert Jan Hamilton

Den Haag, 6 september 2023

Betreft: verzoek structurele steun voor Parlement.com

Geachte mevrouw Bergkamp, geachte heer Hamilton,

Kennis over politiek, de spelregels, de inrichting van de Nederlandse staat, over de personen die daar een rol in spelen, en wie welke bijdrage levert aan de totstandkoming van wetgeving, zijn fundamenteel voor het functioneren van onze democratie. Deze kennis dient als publieksinformatie voor iedereen, op één plek, makkelijk en snel toegankelijk te zijn.

Het informatieplatform Parlement.com verstrekt deze kennis op onafhankelijke wijze aan een breed publiek. Dankzij de unieke opbouw van het geïntegreerde biografisch archief (feitelijk een grote database) is actuele en betrouwbare informatie beschikbaar over de volksvertegenwoordigers zelf maar ook over wat zij bereiken of hebben bereikt. Dat biografisch archief gaat terug tot 1796.

In 2022 bezochten 3 miljoen mensen parlement.com en de biografieën. In verkiezingsjaar 2021 waren dat er zelfs 4,7 miljoen. Zonder publieke financiering zullen dit archief en deze website helaas verdwijnen. Het Montesquieu Instituut doet een beroep op de Staten-Generaal om een structurele bijdrage toe te kennen waarmee dit informatieplatform met al zijn historische en actuele inhoud kan worden behouden en blijvend worden doorontwikkeld.

Parlement.com is ruim 25 jaar zonder enige vorm van publieke financiering onderhouden en ontwikkeld door het PDC. PDC draagt zorg voor de redactie, techniek, inhoud, database, data-analyse, informatiebeveiliging en de conformiteit aan de AVG-regels. Dit kan PDC niet langer voortzetten. PDC stopt namelijk noodgedwongen met zijn commerciële activiteiten waaruit in het verleden Parlement.com werd bekostigd. Om die reden heeft het Montesquieu Instituut voorgesteld het onderhoud en verdere ontwikkeling van Parlement.com en de biografieën over te nemen en voort te zetten. Het Montesquieu Instituut zou dit graag oppakken, daar het instituut groot belang hecht aan de publieke, actuele, betrouwbare kennis op Parlement.com en de database met biografische

gegevens. Het informatieplatform is complementair aan de universitaire wetenschappelijke en valoriserende activiteiten.

Gezien het heel beperkte budget van het Montesquieu Instituut is het echter noodzakelijk dat er externe financiering beschikbaar komt. Het wegvallen van Parlement.com en het biografisch archief zou in een westerse democratie, in tijden van nepnieuws, onbestaanbaar moeten zijn.

Het Montesquieu Instituut kent op dit moment vier partneruniversiteiten (Leiden/Campus Den Haag, Groningen, Nijmegen en Maastricht) met diverse relevante disciplines. In samenwerking met deze partners is het Montesquieu Instituut in staat Parlement.com op een goede wijze te gaan beheren. Het kan worden overwogen om de Raad van Advies alsdan met (een) vertegenwoordiger(s) uit (ieder der kamers van) de Staten-Generaal uit te breiden.

In de bijlagen vindt u een beschrijving en nadere uitwerking van de activiteiten en mogelijkheden van de biografieën en Parlement.com (Bijlage 1). Ook treft u een begroting aan, die zowel een vraag om een structurele bijdrage inhoudt, als een vraag voor een eenmalige bijdrage voor frictie/overbrugging. Deze eenmalige bijdrage voorziet in een overbrugging voor het najaar van 2023 en een investering in de huidige techniek. (Bijlage 2). De structurele jaarlijkse kosten gemoeid met een te indexerende bijdrage omvatten ca. € 375.000. De eenmalige frictiekosten/overbrugging bedragen ca. € 200.000. Daarvoor committeert het Montesquieu Instituut zich om het biografisch archief inclusief Parlement.com toekomstbestendig voort te zetten en verder te ontwikkelen.

Wij hopen dat uw Kamer zich, in samenwerking met de Eerste Kamer, in wil zetten voor de toekomst van Parlement.com en het biografisch archief. Wij danken u voor uw inspanningen in dezen.

Met hartelijke groet,
Namens het bestuur van het Montesquieu Instituut,

5.12.e

Voorzitter bestuur

5.12.e

Secretaris

BIJLAGE 1

1.1 Inleiding Parlement.com en de biografieën

Het informatieplatform Parlement.com is dé bron voor politieke actualiteit in een parlementair historische context. Via de actualiteit wordt de politiek bestuurlijke en historische context gegeven door in te gaan op de achtergronden van het politieke bedrijf. Het platform is een aanvulling op o.a. de websites van de Eerste en Tweede Kamer.

Het informatieplatform bestaat uit een biografisch archief van alle politici die sinds 1796 actief zijn geweest in de nationale politiek, en een informatiewebsite die voor een groot deel gevoed wordt uit dit archief. Zij vormen zo een onlosmakelijk geheel. Dankzij de biografieën kan parlement.com informeren over de achtergronden (leeftijd, opleiding, regio, stemgedrag, partijverleden etc.) van de politici/bestuurders, de huidige samenstelling van de kamers of een kabinet en kan zij ook vergelijkingen maken met het verleden.

Deze bijlage geeft een beschrijving van Parlement.com en het biografisch archief.

1.2 Parlement.com

Het informatieplatform Parlement.com is dé bron voor informatie over Nederlandse politiek, over de personen die daarin een rol spelen (en speelden), en over de wijze waarop de staat is georganiseerd en functioneert. Het informatieplatform werd meer dan 25 jaar geleden gelanceerd en ontwikkelde zich tot een betrouwbare, toegankelijke en omvangrijke bron voor iedereen die geïnteresseerd is in de werking van het parlementaire bedrijf, de wording daarvan en de betrokken actoren. En met blijvend succes: met op dit moment gemiddeld 59.000 bezoekers per week weet het publiek Parlement.com uitstekend te vinden.

Op bijzondere momenten schieten de cijfers omhoog, zoals in het verkiezingsjaar 2021 (ruim 4.700.000 bezoekers). Meer recent, in de week van de val van het kabinet-Rutte IV, haalde Parlement.com in 7 dagen tijd meer dan 250.000 bezoekers en werden veel vragen door de redactie beantwoord.

De bezoekers bestaan uit betrokken burgers, journalisten, ambtenaren, wetenschappers, docenten, studenten, scholieren, programmamakers en politici zelf.

Tabel: Parlement.com gebruikersstatistieken, 2019-2022.

	2022	2021	2020	2019
Bezoekers totaal	3.082.226	4.786.007	2.636.364	2.043.867
Bezoekers per week	59.273	92.038	50.699	39.305
Aantal bezochte pagina's totaal	4.318.211	7.161.682	4.109.914	3.271.210

De biografieën worden dagelijks onderhouden. Dankzij de opzet van de database kan real time bijvoorbeeld zichtbaar worden wat de gemiddelde leeftijdsopbouw binnen de Kamer is, vanuit welke regio's volksvertegenwoordigers komen, de opleidingsachtergronden, de maatschappelijke achtergronden, en de hoeveelheid politieke ervaring. In 2022 kreeg de redactie ruim 3.100 verdiepende of verbredende informatieverzoeken naar aanleiding van het informatieplatform.

Op basis van dergelijke gegevens en kennis van het parlementaire proces geeft de Parlement.com-redactie antwoorden op vragen over de samenstelling van het parlement, de regering, het openbaar bestuur, en ons staatsbestel. Niet alleen de actuele situatie maar dankzij de database zijn ook historische overzichten real time beschikbaar.

Parlement.com is een belangrijke schakel in het parlementaire geheugen van Nederland en geeft antwoord op vragen over de huidige politiek, over die in het verleden en over precedents. Vragen als: hoe komt een wet tot stand, welke kabinetten waren er en wat waren hun belangrijkste beleidsdaden? Welke soorten vergaderingen zijn er in de Kamer, en wat is de rol van de Raad van State en de Algemene Rekenkamer? Maar ook vragen als: wie was in 1995 de voorzitter van de vaste commissie voor Justitie, wat waren en zijn de (neven)functies van de huidige Kamerleden, of van de Kamerleden uit 1967? Wat is hun maatschappelijke achtergrond, en wie is het langstzittende Kamerlid? Door deze vragen niet alleen over de huidige situatie te beantwoorden, maar juist ook over het verleden, of in de context van dat verleden, is Parlement.com een waardevolle aanvulling op de websites van de Tweede en Eerste Kamer.

Parlement.com geeft antwoorden en bevordert de belangstelling voor het politieke bedrijf (en participatie daarin). In een tijd van 'alternatieve feiten' en nepnieuws is een onafhankelijk, betrouwbaar informatieplatform over de belangrijkste staatskundige instituties onmisbaar. Soms wordt bijvoorbeeld verondersteld dat een gebeurtenis 'uniek' is, terwijl dat niet zo blijkt te zijn (precedent). Door de integratie met het biografisch archief zorgt Parlement.com tevens voor een unieke en complete database met betrouwbare gegevens over politici (in heden en verleden). Het draagt bij aan het bestrijden van nepnieuws want via dit publieke geheugen wordt vastgelegd wat politici nu en in het verleden hebben gedaan.

Parlement.com volgt de politieke actualiteit op de voet maar laat zich niet leiden door de 'waan van de dag'. De redactie plaatst nieuws in een politiek-bestuurlijke en historische context. Ook volgt de redactie jaarlijks een aantal grote thema's zoals de verkiezingen voor de Tweede Kamer, de daaropvolgende kabinetsformatie, parlementaire enquêtes en Prinsjesdag. In 2023 was/is er speciale aandacht voor de verkiezingen van de Eerste Kamer, de val van het kabinet, en de verkiezingen van de Tweede Kamer.

Vragen over het parlement en het politiek bestel worden beantwoord, en grote actuele thema's worden op de voet gevolgd en toegelicht. Steeds wordt daarbij samenhang geboden. Wie antwoord vindt op de vraag 'wat is het recht van enquête?', kan ook vinden welke parlementaire enquêtes er waren, wie er in de enquêtecommissies zaten en wat de uitkomsten waren van het onderzoek. Wie zoekt naar gegevens over het kiesrecht vindt behalve uitleg over de procedure ook informatie over de vroegere uitbreiding van het kiesrecht.

De onafhankelijke redactie van Parlement.com houdt gegevens actueel en biedt nieuws over komende veranderingen of ontwikkelingen. Gedacht kan worden aan herziening van (grondwettelijke) procedures of procedures in de Kamers, het ontslag nemen of aantreden (of tijdelijke vervanging) van Kamerleden, maar ook aan het bieden van achtergronden bij opmerkelijke gebeurtenissen (hoe zat het met artikelsgewijze behandeling van wetsvoorstellen, hoe vaak werd een Kamerlid het woord ontnomen). De redactie beantwoordt de vragen die aan haar gesteld worden en benut deze voor de verdere optimalisatie van parlement.com. Daarnaast stimuleert de redactie het gebruik van het informatieplatform door social media.

1.3 Meer over het “biografisch archief” van Parlement.com

Het digitale biografisch archief/database van Parlement.com is het enige archief met gestructureerde data van wetenschappelijke kwaliteit over politici in Nederland en wordt dagelijks geactualiseerd. Het archief (in 1974 opgezet door de Leidse hoogleraren Cramer en Daalder) bevat gegevens over alle personen die sinds 1796 een rol speelden en spelen op (nationaal en Nederlands-Europees) staatkundig gebied. Naast bewindslieden en Kamerleden gaat het om Nederlandse leden van het Europees parlement en Nederlandse leden van de Europese Commissie, commissarissen van de Koning(in), secretarissen-generaal, staatsraden, leden van de Algemene Rekenkamer en de Nationale ombudsmannen.

Het biografisch archief wordt via Parlement.com veel geraadpleegd maar ook komen er jaarlijks veel informatieverzoeken binnen bij de redactie van Parlement.com (in 2022 ruim

3.100). Verzoeken gaan over uitgebreide informatie over een persoon en/of over groepsanalyses, een nadere toelichting op een parlementaire gebeurtenis, verdiepende of verbredende informatie. Deze verzoeken komen van wetenschappers, de beide Kamers der Staten-Generaal, beleidsmakers, het maatschappelijk middenveld, studenten, scholieren, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en burgers.

De database/archief is – ook internationaal gezien – een unieke rijke, wetenschappelijk verantwoorde bron. Nuttig voor wie onderzoek wil doen naar politieke elites maar de biografieën zijn ook toegankelijk voor een breed publiek (via Parlement.com). Ze geven actuele, onafhankelijke en betrouwbare informatie over onze huidige landsbestuurders en Kamerleden. Op de websites van de Kamers zijn feitelijke gegevens niet altijd te vinden. De (on)volledigheid en (on)betrouwbaarheid en onderlinge vergelijkbaarheid hangt bij de Staten-Generaal mede af van hoe de betreffende politicus zich op die website zelf wil presenteren. Het biografisch archief daarentegen is feitelijk, gestructureerd en wetenschappelijk van aard.

De gegevens zijn systematisch geordend in rubrieken en de biografieën kennen coderingen waardoor wetenschappelijke (statistische) analyses en onderlinge vergelijkingen mogelijk worden. Het beschrijvende deel van de biografieën omvat, naast naam/geboorte/overlijden etc., bijvoorbeeld gegevens over opleiding(sniveau), loopbaan, nevenactiviteiten, partijpolitieke functies en afgeleide functies, zoals voorzitterschappen Kamercommissies. Ook parlementaire activiteiten of activiteiten als bewindspersoon worden naast wetenswaardigheden vermeld. Bij bewindslieden staat tevens: de taakomschrijving, belangrijke beleidsdaden, belangrijke gerealiseerde wetgeving.

Per Kamerlid verzamelt Parlement.com bovendien alle dossiers waarop het woord is gevoerd, initiatiefwetsvoorstellen, initiatiefnota's, amendementen, moties, en Kamervragen. Op die manier is het mogelijk om parlementaire activiteiten te monitoren en na afloop van een Kamerlidmaatschap ook terug te vinden. Bij Kamerleden is op die manier bijvoorbeeld te vinden welke onderwerpen tot het takenpakket behoorden, de betrokkenheid bij parlementaire initiatieven en de resultaten daarvan, alsmede bijzondere bijdragen, zoals gehouden interpellaties en specifieke inbreng (denk aan inzet voor veteranen of het bevorderen van behoud van cultuurerfgoed) of opvallend stemgedrag. Gegevens zijn verder te vinden over een specifieke rol in verkiezingen (bv. Lijsttrekker of gekozen met voorkeurstemmen).

Daar waar andere bronnen soms onvolledig of niet gevalideerd zijn, zorgt het biografisch archief voor zo volledig mogelijke feitelijke en betrouwbare informatie. Het is niet verwonderlijk dat de (reguliere) media er veelvuldig uit putten. En dat is positief, omdat

zonder onafhankelijke informatie het gevaar dreigt dat er een eenzijdig beeld van politici gecreëerd kan worden, of dat er 'alternatieve' feiten ontstaan.

De dagelijkse verwerking van de gegevens wordt verzorgd door een deskundige redactie. Het biografisch archief is transparant, want de beschreven personen hebben de mogelijkheid eventuele correcties of aanvullingen door te geven, die volgens het redactiestatuut worden beoordeeld. Geïnteresseerden kunnen zien van welke andere bronnen (studies, dagblad- en tijdschriftartikelen) gebruik is gemaakt. Belangrijke bronnen, zoals het Biografisch Woordenboek van Nederland, worden direct vanuit de biografie ontsloten. De biografieën worden daarnaast deels ontsloten via het biografisch portaal van Nederland (ondergebracht bij Huygens/ING).

In de afgelopen vijftig jaar zijn gegevens uit het biografisch archief gebruikt bij talrijke grote(re) en kleinere studies, bijvoorbeeld in proefschriften over de samenstelling van beide Kamers en de herkomst van ministers. Promotieonderzoeken naar het functioneren van de Nationale Vergaderingen, de Tweede Kamer (met name in de negentiende eeuw) en de Eerste Kamer (dissertaties ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e}), alsmede naar de achtergronden van commissarissen van de Koning(in). Ook werden biografieën gebruikt bij persoonsbeschrijvingen in de gedenkboeken van de Raad van State, Algemene Rekenkamer, Eerste en Tweede Kamer en van ministeries en bij vele publicaties op het gebied van de parlementaire geschiedschrijving.

Een belangrijke meerwaarde van het biografisch archief is de mogelijkheid tot data-analyse. De Staatscommissie parlementaire stelsel (2018) gebruikte de gegevens bijvoorbeeld om (veranderingen in) de regionale spreiding van volksvertegenwoordigers in kaart te brengen. Verder kan worden gedacht aan ontwikkelingen in leeftijdsopbouw, de verdeling man/vrouw, het opleidingsniveau en maatschappelijke herkomst. Ook daarbij geldt dat bestaande beelden kunnen worden getoetst aan systematisch vastgelegde gegevens. Zonder standaardisering en systematische opbouw is een correcte vergelijking ondoenlijk.

Het biografisch archief maakt het ook mogelijk antwoord te geven op vragen van zowel van burgers als ambtenaren, journalisten en de beide Kamerorganisaties over huidige en eerdere Kamerleden. De afdelingen informatievoorziening van de Staten-Generaal deden (en doen) geregeld een beroep op het biografisch archief en gegevens werden (en worden) geregeld gebruikt, bijvoorbeeld als een overleden oud-parlementariër wordt herdacht.

Het biografisch archief is een dynamisch bestand. Het wordt van dag tot dag bijgewerkt, waardoor bijvoorbeeld ook de carrière van politici na hun vertrek in beeld blijft. Zonder die actualisering verliest het bestand snel en in grote mate zijn belang. Het bijhouden (en zo

nodig corrigeren of aanvullen) vergt (menselijke) inspanning. Door dit op één plek te laten plaatsvinden buiten de instituties – en door zowel gebruik te maken van inhoudelijke kennis als van een vastgelegde gegevensopbouw – hebben velen (burgers, journalisten, politici, wetenschappers) daar in meerdere opzichten voordeel van. Het biografisch archief heeft een groot maatschappelijk belang.

Lange Voorhout 86 info@montesquieu-instituut.nl
Unit 32 www.montesquieu-instituut.nl
2514 EJ Den Haag IBAN 5.12.e
Telefoon (070) 363 01 05 KvK Haaglanden 27293436

Bijlage 2a

Toelichting begroting

Bij de begroting gaat ervan uit dat de huidige activiteiten van parlement.com/biografieën op vergelijkbare wijze worden voortgezet.

De kosten vallen uiteen in twee onderdelen namelijk de structurele jaarlijkse kosten en de frictiekosten.

De frictiekosten bestaan uit :

- Het actueel houden van de huidige site en database in de laatste vier maanden van 2023. Dit zal gezien de verkiezingen een forse redactionele inspanning vergen
- het toekomstbestendig maken van de website, de database en bijbehorend analyse instrumentarium (2024).

Structurele jaarlijkse kosten

Personeel

Binnen de structurele kosten is een team van 3,2 Fte opgenomen. De salarissen komen overeen met de salarisschalen van rijksoverheid en/of universiteit.

Met deze capaciteit kunnen biografieën en de informatie op parlement.com dagelijks worden onderhouden en geactualiseerd. Onderhoud vraagt dagelijks een redactionele inspanning, alleen dan blijft het actueel. Voorafgaand en tijdens verkiezing ligt er een forse werkpiek. Van de nieuwe Kamerleden dient een biografie te worden opgesteld (: informatie verzamelen, aanvullen uit betrouwbare bronnen, ter controle voorleggen aan de betreffende persoon en deze input verwerken). Ook zittende (en vertrekkende) Kamerleden dienen 'hun biografie' voorgelegd te krijgen met het verzoek deze te controleren en desgewenst aan te vullen. Dit is in principe een jaarlijkse activiteit maar speelt ook bij tussentijdse wijzigingen door wisselingen in de kamer(s).

Speciale aandacht is nodig voor verspreiding via sociale media. Alleen dan blijft het grote bereik en de valorisatie op het gewenste niveau behouden .

Materieel

Het team krijgt een werkplek binnen een universitaire omgeving waardoor bureau- en organisatorische kosten laag kunnen blijven.

De kosten voor de hosting/servers, database, software licenties etc. zijn aanzienlijk maar onontkoombaar voor een IT-structuur die robuust en betrouwbaar moet zijn. De IT moet bescherming bieden tegen hackers, DDoS aanvallen en buitenstaanders die de inhoud trachten te beïnvloeden. Voor het jaar 2024 kan gebruik worden gemaakt van de bestaande technieken maar om toekomstbestendig te blijven dient er een transitie plaats te vinden. Om die reden is een aparte post onder de frictiekosten opgenomen (zie hierna).

Friciekosten

De frictiekosten vallen uiteen in 2 onderdelen:

1. Voor de periode september t/m december 2023 dient een overbruggingsbudget beschikbaar te komen voor het actueel houden van parlement.com en de biografieën. PDC heeft in 2023 geen budget meer beschikbaar. Gezien de verkiezingen zal dit een forse inspanning vergen. Hierover is het Montesquieu Instituut in gesprek met het ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij willen een rol willen spelen mits de overbrugging de weg is een concrete oplossing (de brug moet ergens naar toe leiden).
2. De IT waarop de biografieën database en parlement.com zijn gebaseerd zijn actueel en betrouwbaar. Om het ook op de wat langere termijn toekomstbestendig te maken is het noodzakelijk eenmalig te investeren in het systeem. Zoals ieder ander IT-systeem dient met regelmaat een extra inspanning te worden gedaan om het geheel ook over enkele jaren nog goed en betrouwbaar te houden. De systemen draaien nu op technieken van PDC. Op termijn moeten zij onafhankelijk van PDC kunnen draaien. Voor dit proces is inzet van experts nodig op het vlak van IT/database in combinatie met inhoudelijke deskundigheid zodat ook in de toekomst de site en database beschikbaar en toegankelijk blijven en analyses kunnen worden voortgebracht.

In de bijlage 2b treft u in een begroting bestaande uit.

- samenvatting van de structurele kosten en de frictiekosten
- meer gedetailleerde uitwerking van de structurele en frictiekosten.

Bijlage 2b Begroting

6-sep-23

begroting per jaar	
<i>structurele kosten</i>	
Personele kosten	262 276
Materiele kosten	81 000
onvoorzien 10%	34 328
Totaal kosten	377 604

frictiekosten		
overbrugging sep-dec 2023		
Personele kosten	79 179	
Materiele kosten	4 000	
subtotaal sep-dec 2023	83 179	83 179
ombouw naar toekomstbestendige IT/database 2024		
Personele kosten	93 632	
Materiele kosten	12 000	
onvoorzien 10%	10 563	
subtotaal	116 195	116 195
Totaal		199 375

jaarlijkse kosten

6-9-2023/li

Jaarlijkse kosten (Personeel)	Fte	sal-schaal	BJS	BJS incl soc.last	totaal
coördinator	0.80	13	68 000	90 440	
data analyse	0.80	11	52 000	69 160	
redacteur	0.80	10	41 600	55 328	
ondersteuning	0.40	7	16 000	21 280	
social media/comm.medewerker	0.20	9	9 800	13 034	
grafische toepassing/illustratie/beeld	0.20	9	9 800	13 034	
FTE	3.20			262 276	262 276
Materiele kosten					
bureaunkosten				5 000	
3 werkplekken				18 000	
server, infrastructuur, techniek, softwarelicenties,				12 000	
CMS website + Database				15 000	
Stagiair				6 000	
inhuur ICT/programmering tbv onderhoud				25 000	
				81 000	81 000
onvoorzien 10%					34 328
kosten totaal p/jr					377604

frictiekosten (eenmalig)

Overbrugging sep t/m dec 2023	Fte	sal-schaal	BJS	Bruto sal incl soc.last	totaal
coördinator	0.80	13	68 000	30 147	
redacteur	1.00	10	52 000	23 053	
redacteur	0.75	10	39 000	17 290	
social media/comm.medewerker	0.40	9	19 600	8 689	
FTE	2.95			79 179	79 179
Materiele kosten					
server, infrastructuur, techniek	4 000				4 000
Overbruggingskosten 2023					
					83 179

ombouw PDC-systeem naar toekomstbestendig it / dbase	Fte	sal-schaal	BJS	BJS incl soc.last	totaal
database deskundige /it	0.40	13	34 000	45 220	
wetenschapper	0.40	11	26 000	34 580	
redacteur	0.20	10	10 400	13 832	
FTE	1.00			93 632	93 632
Materiele kosten					
herinrichten server, infrastructuur, techniek	12000				12 000
onvoorzien 10%					10 563
kosten totaal					
					116195

2

Aan het college van Voorzitter en Ondervoorzitters
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Den Haag

Den Haag, 24 oktober 2023

Betreft: verzoek aan college van Voorzitter en Ondervoorzitters t.b.v. behoud van
Parlement.com/biografieën

*Uw referentie: contacten in mei en aug 2023 tussen griffier Nehmelman en het
Montesquieu Instituut*

Geacht college,

Kennis over politiek, de spelregels, de inrichting van de Nederlandse staat, over de personen die daar een rol in spelen, en wie welke bijdrage levert aan de totstandkoming van wetgeving, zijn fundamenteel voor het functioneren van onze democratie. Deze kennis dient als publieksinformatie voor iedereen, op één plek, makkelijk en snel toegankelijk te zijn.

Het informatieplatform Parlement.com verstrekt deze kennis op onafhankelijke wijze aan een breed publiek. Dankzij de unieke opbouw van het geïntegreerde biografisch archief (feitelijk een grote database) is actuele en betrouwbare informatie beschikbaar over de volksvertegenwoordigers zelf maar ook over wat zij bereiken of hebben bereikt. Dat biografisch archief gaat terug tot 1796.

In 2022 bezochten 3 miljoen mensen parlement.com en de biografieën. In verkiezingsjaar 2021 waren dat er zelfs 4,7 miljoen. Zonder publieke financiering zullen dit archief en deze website helaas verdwijnen. Het Montesquieu Instituut doet een beroep op de Staten-Generaal om een structurele bijdrage toe te kennen waarmee dit informatieplatform met al zijn historische en actuele inhoud kan worden behouden en blijvend worden doorontwikkeld.

Parlement.com is ruim 25 jaar zonder enige vorm van publieke financiering onderhouden en ontwikkeld door PDC, een van de vijf partners van het Montesquieu Instituut. Het PDC draagt zorg voor de redactie, techniek, inhoud, database, data-analyse, informatiebeveiliging en de conformiteit aan de AVG-regels. Dit kan PDC niet langer voortzetten omdat zij haar activiteiten waaruit Parlement.com wordt bekostigd moet afbouwen.

Om die reden heeft het Montesquieu Instituut voorgesteld het onderhoud en verdere ontwikkeling van Parlement.com en de biografieën onder de vlag van het Montesquieu Instituut over te nemen en voort te zetten. Het Montesquieu Instituut zou dit graag oppakken, daar het instituut groot belang hecht aan de publieke, actuele, betrouwbare kennis op Parlement.com en de database met biografische gegevens.

Het informatieplatform is complementair aan de universitaire wetenschappelijke en valoriserende activiteiten van het Montesquieu Instituut. Dit is zichtbaar via de website www.Montesquieu-instituut.nl, de maandelijkse digitale nieuwsbrief De Hofvijver, de Montesquieu boekenreeks en de website www.denederlandsegrondwet.nl (activiteiten zoals ondersteund door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

Gezien het heel beperkte budget van het Montesquieu Instituut is het echter noodzakelijk dat er externe financiering beschikbaar komt. Het wegvallen van Parlement.com en het biografisch archief zou in een westerse democratie, in tijden van nepnieuws, onbestaanbaar moeten zijn.

Het Montesquieu Instituut kent op dit moment vijf partners, waarvan vier partneruniversiteiten (Leiden/Campus Den Haag, Groningen, Nijmegen en Maastricht) met diverse relevante disciplines. In samenwerking met deze partners is het Montesquieu Instituut in staat Parlement.com op een goede wijze te gaan borgen. Het kan worden overwogen om de Raad van Advies alsdan met (een) vertegenwoordiger(s) uit (ieder der kamers van) de Staten-Generaal uit te breiden.

In de bijlagen vindt u een beschrijving en nadere uitwerking van de activiteiten en mogelijkheden van de biografieën en Parlement.com (Bijlage 1). Ook treft u een begroting aan, die zowel een vraag om een structurele bijdrage inhoudt, als een vraag voor een eenmalige bijdrage voor frictie/overbrugging. Deze eenmalige bijdrage voorziet in een overbrugging voor 2023 en in een investering in de vernieuwing van de techniek in 2024 (Bijlage 2). Via amendement 36.410 VII-57 is vandaag in de Tweede Kamer het frictiebudget toegezegd. Ook heeft de Tweede Kamer vandaag met de motie 36.410 VII voor de structurele financiering ingestemd.

De structurele jaarlijkse kosten gemoeid met een te indexeren bijdrage omvatten aanvankelijk een bedrag van € 375.000. Na overleg tussen het Montesquieu instituut en de Tweede Kamer is dit bijgesteld naar € 300.000 en zijn de eenmalige frictie-/overbruggingskosten opgehoogd naar € 250.000. Daarvoor committeert het Montesquieu Instituut zich om het biografisch archief inclusief Parlement.com toekomstbestendig voort te zetten en verder te ontwikkelen.

Lange Voorhout 86 info@montesquieu-instituut.nl
Unit 32 www.montesquieu-instituut.nl
2514 EJ Den Haag IBAN 5.1.2.e
Telefoon (070) 363 01 05 KvK Haaglanden 27293436

Wij hopen dat uw Kamer zich, in samenwerking met de Tweede Kamer, hierachter schaaft en u de toekomst van Parlement.com en het biografisch archief steunt met een jaarlijkse bijdrage van € 100.000 per 2024. Tezamen met het aandeel van € 200.000 op conto van de Tweede Kamer wordt aldus de benodigde € 300.000 bereikt.

Wij danken u zeer voor uw inspanningen in dezen.

Met vriendelijke groet,
namens Montesquieu Instituut,

5.1.2.e

5.1.2.e (voorzitter)

Bijlage(n):

- 1) uitwerking activiteiten/mogelijkheden van biografieën/Parlement.com
- 2) toelichting op begroting incl overbrugging 2023 en 2024

Lange Voorhout 86 info@montesquieu-instituut.nl
Unit 32 www.montesquieu-instituut.nl
2514 EJ Den Haag IBAN 5.1.2.e
Telefoon (070) 363 01 05 KvK Haaglanden 27293436

BIJLAGE 1

1.1 Inleiding Parlement.com en de biografieën

Het informatieplatform Parlement.com is dé bron voor politieke actualiteit in een parlementair historische context. Via de actualiteit wordt de politiek bestuurlijke en historische context gegeven door in te gaan op de achtergronden van het politieke bedrijf. Het platform is een aanvulling op o.a. de websites van de Eerste en Tweede Kamer.

Het informatieplatform bestaat uit een biografisch archief van alle politici die sinds 1796 actief zijn geweest in de nationale politiek, en een informatiewebsite die voor een groot deel gevoed wordt uit dit archief. Zij vormen zo een onlosmakelijk geheel. Dankzij de biografieën kan parlement.com informeren over de achtergronden (leeftijd, opleiding, regio, stemgedrag, partijverleden etc.) van de politici/bestuurders, de huidige samenstelling van de kamers of een kabinet en kan zij ook vergelijkingen maken met het verleden.

Deze bijlage geeft een beschrijving van Parlement.com en het biografisch archief.

1.2 Parlement.com

Het informatieplatform Parlement.com is dé bron voor informatie over Nederlandse politiek, over de personen die daarin een rol spelen (en speelden), en over de wijze waarop de staat is georganiseerd en functioneert. Het informatieplatform werd meer dan 25 jaar geleden gelanceerd en ontwikkelde zich tot een betrouwbare, toegankelijke en omvangrijke bron voor iedereen die geïnteresseerd is in de werking van het parlementaire bedrijf, de wording daarvan en de betrokken actoren. En met blijvend succes: met op dit moment gemiddeld 59.000 bezoekers per week weet het publiek Parlement.com uitstekend te vinden.

Op bijzondere momenten schieten de cijfers omhoog, zoals in het verkiezingsjaar 2021 (ruim 4.700.000 bezoekers). Meer recent, in de week van de val van het kabinet-Rutte IV, haalde Parlement.com in 7 dagen tijd meer dan 250.000 bezoekers en werden veel vragen door de redactie beantwoord.

De bezoekers bestaan uit betrokken burgers, journalisten, ambtenaren, wetenschappers, docenten, studenten, scholieren, programmamakers en politici zelf.

Tabel: Parlement.com gebruikersstatistieken, 2019-2022.

	2022	2021	2020	2019
Bezoekers totaal	3.082.226	4.786.007	2.636.364	2.043.867
Bezoekers per week	59.273	92.038	50.699	39.305
Aantal bezochte pagina's totaal	4.318.211	7.161.682	4.109.914	3.271.210

De biografieën worden dagelijks onderhouden. Dankzij de opzet van de database kan real time bijvoorbeeld zichtbaar worden wat de gemiddelde leeftijdsopbouw binnen de Kamer is, vanuit welke regio's volksvertegenwoordigers komen, de opleidingsachtergronden, de maatschappelijke achtergronden, en de hoeveelheid politieke ervaring. In 2022 kreeg de redactie ruim 3.100 verdiepende of verbredende informatieverzoeken naar aanleiding van het informatieplatform.

Op basis van dergelijke gegevens en kennis van het parlementaire proces geeft de Parlement.com-redactie antwoorden op vragen over de samenstelling van het parlement, de regering, het openbaar bestuur, en ons staatsbestel. Niet alleen de actuele situatie maar dankzij de database zijn ook historische overzichten real time beschikbaar.

Parlement.com is een belangrijke schakel in het parlementaire geheugen van Nederland en geeft antwoord op vragen over de huidige politiek, over die in het verleden en over precedenten. Vragen als: hoe komt een wet tot stand, welke kabinetten waren er en wat waren hun belangrijkste beleidsdaden? Welke soorten vergaderingen zijn er in de Kamer, en wat is de rol van de Raad van State en de Algemene Rekenkamer? Maar ook vragen als: wie was in 1995 de voorzitter van de vaste commissie voor Justitie, wat waren en zijn de (neven)functies van de huidige Kamerleden, of van de Kamerleden uit 1967? Wat is hun maatschappelijke achtergrond, en wie is het langstzittende Kamerlid? Door deze vragen niet alleen over de huidige situatie te beantwoorden, maar juist ook over het verleden, of in de context van dat verleden, is Parlement.com een waardevolle aanvulling op de websites van de Tweede en Eerste Kamer.

Parlement.com geeft antwoorden en bevordert de belangstelling voor het politieke bedrijf (en participatie daarin). In een tijd van 'alternatieve feiten' en nepnieuws is een onafhankelijk, betrouwbaar informatieplatform over de belangrijkste staatskundige instituties onmisbaar. Soms wordt bijvoorbeeld verondersteld dat een gebeurtenis 'uniek' is, terwijl dat niet zo blijkt te zijn (precedent). Door de integratie met het biografisch archief zorgt Parlement.com tevens voor een unieke en complete database met betrouwbare gegevens over politici (in heden en verleden). Het draagt bij aan het bestrijden van nepnieuws want via dit publieke geheugen wordt vastgelegd wat politici nu en in het verleden hebben gedaan.

Parlement.com volgt de politieke actualiteit op de voet maar laat zich niet leiden door de 'waan van de dag'. De redactie plaatst nieuws in een politiek-bestuurlijke en historische context. Ook volgt de redactie jaarlijks een aantal grote thema's zoals de verkiezingen voor de Tweede Kamer, de daaropvolgende kabinetsformatie, parlementaire enquêtes en Prinsjesdag. In 2023 was/is er speciale aandacht voor de verkiezingen van de Eerste Kamer, de val van het kabinet, en de verkiezingen van de Tweede Kamer.

Vragen over het parlement en het politiek bestel worden beantwoord, en grote actuele thema's worden op de voet gevolgd en toegelicht. Steeds wordt daarbij samenhang geboden. Wie antwoord vindt op de vraag 'wat is het recht van enquête?', kan ook vinden welke parlementaire enquêtes er waren, wie er in de enquêtecommissies zaten en wat de uitkomsten waren van het onderzoek. Wie zoekt naar gegevens over het kiesrecht vindt behalve uitleg over de procedure ook informatie over de vroegere uitbreiding van het kiesrecht.

De onafhankelijke redactie van Parlement.com houdt gegevens actueel en biedt nieuws over komende veranderingen of ontwikkelingen. Gedacht kan worden aan herziening van (grondwettelijke) procedures of procedures in de Kamers, het ontslag nemen of aantreden (of tijdelijke vervanging) van Kamerleden, maar ook aan het bieden van achtergronden bij opmerkelijke gebeurtenissen (hoe zat het met artikelsgewijze behandeling van wetsvoorstellen, hoe vaak werd een Kamerlid het woord ontnomen). De redactie beantwoordt de vragen die aan haar gesteld worden en benut deze voor de verdere optimalisatie van parlement.com. Daarnaast stimuleert de redactie het gebruik van het informatieplatform door social media.

1.3 Meer over het "biografisch archief" van Parlement.com

Het digitale biografisch archief/database van Parlement.com is het enige archief met gestructureerde data van wetenschappelijke kwaliteit over politici in Nederland en wordt dagelijks geactualiseerd. Het archief (in 1974 opgezet door de Leidse hoogleraren Cramer en Daalder) bevat gegevens over alle personen die sinds 1796 een rol speelden en spelen op (nationaal en Nederlands-Europees) staatkundig gebied. Naast bewindslieden en Kamerleden gaat het om Nederlandse leden van het Europees parlement en Nederlandse leden van de Europese Commissie, commissarissen van de Koning(in), secretarissen-generaal, staatsraden, leden van de Algemene Rekenkamer en de Nationale ombudsmannen.

Het biografisch archief wordt via Parlement.com veel geraadpleegd maar ook komen er jaarlijks veel informatieverzoeken binnen bij de redactie van Parlement.com (in 2022 ruim

3.100). Verzoeken gaan over uitgebreide informatie over een persoon en/of over groepsanalyses, een nadere toelichting op een parlementaire gebeurtenis, verdiepende of verbredende informatie. Deze verzoeken komen van wetenschappers, de beide Kamers der Staten-Generaal, beleidsmakers, het maatschappelijk middenveld, studenten, scholieren, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en burgers.

De database/archief is – ook internationaal gezien – een unieke rijke, wetenschappelijk verantwoorde bron. Nuttig voor wie onderzoek wil doen naar politieke elites maar de biografieën zijn ook toegankelijk voor een breed publiek (via Parlement.com). Ze geven actuele, onafhankelijke en betrouwbare informatie over onze huidige landsbestuurders en Kamerleden. Op de websites van de Kamers zijn feitelijke gegevens niet altijd te vinden. De (on)volledigheid en (on)betrouwbaarheid en onderlinge vergelijkbaarheid hangt bij de Staten-Generaal mede af van hoe de betreffende politicus zich op die website zelf wil presenteren. Het biografisch archief daarentegen is feitelijk, gestructureerd en wetenschappelijk van aard.

De gegevens zijn systematisch geordend in rubrieken en de biografieën kennen coderingen waardoor wetenschappelijke (statistische) analyses en onderlinge vergelijkingen mogelijk worden. Het beschrijvende deel van de biografieën omvat, naast naam/geboorte/overlijden etc., bijvoorbeeld gegevens over opleiding(sniveau), loopbaan, nevenactiviteiten, partijpolitieke functies en afgeleide functies, zoals voorzitterschappen Kamercommissies. Ook parlementaire activiteiten of activiteiten als bewindspersoon worden naast wetenswaardigheden vermeld. Bij bewindslieden staat tevens: de taakomschrijving, belangrijke beleidsdaden, belangrijke gerealiseerde wetgeving.

Per Kamerlid verzamelt Parlement.com bovendien alle dossiers waarop het woord is gevoerd, initiatiefwetsvoorstellen, initiatiefnota's, amendementen, moties, en Kamervragen. Op die manier is het mogelijk om parlementaire activiteiten te monitoren en na afloop van een Kamerlidmaatschap ook terug te vinden. Bij Kamerleden is op die manier bijvoorbeeld te vinden welke onderwerpen tot het takenpakket behoorden, de betrokkenheid bij parlementaire initiatieven en de resultaten daarvan, alsmede bijzondere bijdragen, zoals gehouden interpellaties en specifieke inbreng (denk aan inzet voor veteranen of het bevorderen van behoud van cultuurerfgoed) of opvallend stemgedrag. Gegevens zijn verder te vinden over een specifieke rol in verkiezingen (bv. Lijsttrekker of gekozen met voorkeurstemmen).

Daar waar andere bronnen soms onvolledig of niet gevalideerd zijn, zorgt het biografisch archief voor zo volledig mogelijke feitelijke en betrouwbare informatie. Het is niet verwonderlijk dat de (reguliere) media er veelvuldig uit putten. En dat is positief, omdat

zonder onafhankelijke informatie het gevaar dreigt dat er een eenzijdig beeld van politici gecreëerd kan worden, of dat er ‘alternatieve’ feiten ontstaan.

De dagelijkse verwerking van de gegevens wordt verzorgd door een deskundige redactie. Het biografisch archief is transparant, want de beschreven personen hebben de mogelijkheid eventuele correcties of aanvullingen door te geven, die volgens het redactiestatuut worden beoordeeld. Geïnteresseerden kunnen zien van welke andere bronnen (studies, dagblad- en tijdschriftartikelen) gebruik is gemaakt. Belangrijke bronnen, zoals het Biografisch Woordenboek van Nederland, worden direct vanuit de biografie ontsloten. De biografieën worden daarnaast deels ontsloten via het biografisch portaal van Nederland (ondergebracht bij Huygens/ING).

In de afgelopen vijftig jaar zijn gegevens uit het biografisch archief gebruikt bij talrijke grote(re) en kleinere studies, bijvoorbeeld in proefschriften over de samenstelling van beide Kamers en de herkomst van ministers. Promotieonderzoeken naar het functioneren van de Nationale Vergaderingen, de Tweede Kamer (met name in de negentiende eeuw) en de Eerste Kamer (dissertaties ^{5.1.2e}   ^{5.1.2e}), alsmede naar de achtergronden van commissarissen van de Koning(in). Ook werden biografieën gebruikt bij persoonsbeschrijvingen in de gedenkboeken van de Raad van State, Algemene Rekenkamer, Eerste en Tweede Kamer en van ministeries en bij vele publicaties op het gebied van de parlementaire geschiedschrijving.

Een belangrijke meerwaarde van het biografisch archief is de mogelijkheid tot data-analyse. De Staatscommissie parlementaire stelsel (2018) gebruikte de gegevens bijvoorbeeld om (veranderingen in) de regionale spreiding van volksvertegenwoordigers in kaart te brengen. Verder kan worden gedacht aan ontwikkelingen in leeftijdsopbouw, de verdeling man/vrouw, het opleidingsniveau en maatschappelijke herkomst. Ook daarbij geldt dat bestaande beelden kunnen worden getoetst aan systematisch vastgelegde gegevens. Zonder standaardisering en systematische opbouw is een correcte vergelijking ondoenlijk.

Het biografisch archief maakt het ook mogelijk antwoord te geven op vragen van zowel van burgers als ambtenaren, journalisten en de beide Kamerorganisaties over huidige en eerdere Kamerleden. De afdelingen informatievoorziening van de Staten-Generaal deden (en doen) geregeld een beroep op het biografisch archief en gegevens werden (en worden) geregeld gebruikt, bijvoorbeeld als een overleden oud-parlementariër wordt herdacht.

Het biografisch archief is een dynamisch bestand. Het wordt van dag tot dag bijgewerkt, waardoor bijvoorbeeld ook de carrière van politici na hun vertrek in beeld blijft. Zonder die actualisering verliest het bestand snel en in grote mate zijn belang. Het bijhouden (en zo

nodig corrigeren of aanvullen) vergt (menselijke) inspanning. Door dit op één plek te laten plaatsvinden buiten de instituties– en door zowel gebruik te maken van inhoudelijke kennis als van een vastgelegde gegevensopbouw – hebben velen (burgers, journalisten, politici, wetenschappers) daar in meerdere opzichten voordeel van. Het biografisch archief heeft een groot maatschappelijk belang.

Bijlage 2a

Toelichting begroting

Bij de begroting gaat ervan uit dat de huidige activiteiten van parlement.com/biografieën op vergelijkbare wijze worden voortgezet.

De kosten vallen uiteen in twee onderdelen namelijk de structurele jaarlijkse kosten en de frictiekosten.

De frictiekosten bestaan uit :

- Het actueel houden van de huidige site en database in de laatste vier maanden van 2023. Dit zal gezien de verkiezingen een forse redactionele inspanning vergen
- het toekomstbestendig maken van de website, de database en bijbehorend analyse instrumentarium (2024).

Structurele jaarlijkse kosten

Personeel

Binnen de structurele kosten is een team van 3,2 Fte opgenomen. De salarissen komen overeen met de salarisschalen van rijksoverheid en/of universiteit.

Met deze capaciteit kunnen biografieën en de informatie op parlement.com dagelijks worden onderhouden en geactualiseerd. Onderhoud vraagt dagelijks een redactionele inspanning, alleen dan blijft het actueel. Voorafgaand en tijdens verkiezing ligt er een forse werkpiek. Van de nieuwe Kamerleden dient een biografie te worden opgesteld (: informatie verzamelen, aanvullen uit betrouwbare bronnen, ter controle voorleggen aan de betreffende persoon en deze input verwerken). Ook zittende (en vertrekkende) Kamerleden dienen 'hun biografie' voorgelegd te krijgen met het verzoek deze te controleren en desgewenst aan te vullen. Dit is in principe een jaarlijkse activiteit maar speelt ook bij tussentijdse wijzigingen door wisselingen in de kamer(s).

Speciale aandacht is nodig voor verspreiding via sociale media. Alleen dan blijft het grote bereik en de valorisatie op het gewenste niveau behouden .

Materieel

Het team krijgt een werkplek binnen een universitaire omgeving waardoor bureau- en organisatorische kosten laag kunnen blijven.

De kosten voor de hosting/servers, database, software licenties etc. zijn aanzienlijk maar onontkoombaar voor een IT-structuur die robuust en betrouwbaar moet zijn. De IT moet bescherming bieden tegen hackers, DDoS aanvallen en buitenstaanders die de inhoud trachten te beïnvloeden. Voor het jaar 2024 kan gebruik worden gemaakt van de bestaande technieken maar om toekomstbestendig te blijven dient er een transitie plaats te vinden. Om die reden is een aparte post onder de frictiekosten opgenomen (zie hierna).

Fricatiekosten

De frictiekosten vallen uiteen in 2 onderdelen:

1. Voor de periode september t/m december 2023 dient een overbruggingsbudget beschikbaar te komen voor het actueel houden van parlement.com en de biografieën. PDC heeft in 2023 geen budget meer beschikbaar. Gezien de verkiezingen zal dit een forse inspanning vergen. Hierover is het Montesquieu Instituut in gesprek met het ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij willen een rol willen spelen mits de overbrugging de weg is een concrete oplossing (de brug moet ergens naar toe leiden).
2. De IT waarop de biografieën database en parlement.com zijn gebaseerd zijn actueel en betrouwbaar. Om het ook op de wat langere termijn toekomstbestendig te maken is het noodzakelijk eenmalig te investeren in het systeem. Zoals ieder ander IT-systeem dient met regelmaat een extra inspanning te worden gedaan om het geheel ook over enkele jaren nog goed en betrouwbaar te houden. De systemen draaien nu op technieken van PDC. Op termijn moeten zij onafhankelijk van PDC kunnen draaien. Voor dit proces is inzet van experts nodig op het vlak van IT/database in combinatie met inhoudelijke deskundigheid zodat ook in de toekomst de site en database beschikbaar en toegankelijk blijven en analyses kunnen worden voortgebracht.

In de bijlage 2b treft u in een begroting bestaande uit.

- samenvatting van de structurele kosten en de frictiekosten
- meer gedetailleerde uitwerking van de structurele en frictiekosten.

Bijlage 2b Begroting

6-sep-23

begroting per jaar	
<i>structurele kosten</i>	
Personele kosten	262 276
Materiele kosten	81 000
onvoorzien 10%	34 328
Totaal kosten	377 604

frictiekosten		
overbrugging sep-dec 2023		
Personele kosten	79 179	
Materiele kosten	4 000	
subtotaal sep-dec 2023	83 179	83 179
ombouw naar toekomstbestendige IT/database 2024		
Personele kosten	93 632	
Materiele kosten	12 000	
onvoorzien 10%	10 563	
subtotaal	116 195	116 195
Totaal		199 375

jaarlijkse kosten

6-9-2023/II

Jaarlijkse kosten (Personeel)	Fte	sal-schaal	BJS	BJS incl soc.last	totaal
coördinator	0.80	13	68 000	90 440	
data analyse	0.80	11	52 000	69 160	
redacteur	0.80	10	41 600	55 328	
ondersteuning	0.40	7	16 000	21 280	
social media/comm.medewerker	0.20	9	9 800	13 034	
grafische toepassing/illustratie/beeld	0.20	9	9 800	13 034	
FTE	3.20			262 276	262 276
Materiele kosten					
bureaunkosten				5 000	
3 werkplekken				18 000	
server, infrastructuur, techniek, softwarelicenties,				12 000	
CMS website + Database				15 000	
Stagiair				6 000	
inhuur ICT/programmering tbv onderhoud				25 000	
				81 000	81 000
onvoorzien 10%					34 328
kosten totaal p/jr					377 604

frictiekosten (eenmalig)

Overbrugging sep t/m dec 2023	Fte	sal-schaal	BJS	Bruto sal incl soc.last	totaal
coördinator	0.80	13	68 000	30 147	
redacteur	1.00	10	52 000	23 053	
redacteur	0.75	10	39 000	17 290	
social media/comm.medewerker	0.40	9	19 600	8 689	
FTE	2.95			79 179	79 179
Materiele kosten					
server, infrastructuur, techniek	4	000			4 000
Overbruggingkosten 2023					
					83 179

ombouw PDC-systeem naar toekomstbestendig it / dbase	Fte	sal-schaal	BJS	BJS incl soc.last	totaal
database deskundige /it	0.40	13	34 000	45 220	
wetenschapper	0.40	11	26 000	34 580	
redacteur	0.20	10	10 400	13 832	
FTE	1.00			93 632	93 632
Materiele kosten					
herinrichten server, infrastructuur, techniek	12	000			12 000
onvoorzien 10%					10 563
kosten totaal					
					116 195

3

Aan het College van Voorzitter en Ondervoorzitters
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Den Haag.

Den Haag, 24 november 2023

Betreft: aanvullende vragen van College van Voorzitter en Ondervoorzitters
t.b.v. aanvraag behoud Parlement.com/biografieën
Uw referentie: mail van de ^{5.1.2.e} d.d. 23 november 2023

Geacht College,

Via ^{5.1.2.e} kregen wij gisteren per mail een verzoek om in aansluiting op ons gesprek met griffier Nehmelman en ^{5.1.2.e} op 13 november jl. nog enkele vragen te beantwoorden. Wij proberen dit nierna kort per vraag te doen.

Beschrijving en toelichting op de governance van het Instituut met daarbij een organogram

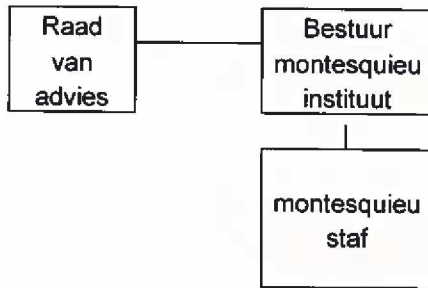
Het huidige bestuur/partners bestaat uit:

- Voorzitter: De ^{5.1.2.e} emeritus hoogleraar vergelijkend ^{5.1.2.e}
- Plv. voorzitter: de ^{5.1.2.e} hoogleraar Bestuurskunde, ^{5.1.2.e} Universiteit Leiden, Faculteit Governance and G ^{5.1.2.e} Den Haag;
- ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} Nijmegen
- Secretaris: ^{5.1.2.e} secretaris, Stichting PDC, Den Haag.
- De heer J.J.J. Sillen, Hoogleraar Staatsrecht Faculteit der Rechtsgeleerdheid, ^{5.1.2.e}
- De ^{5.1.2.e} hoogleraar ontwikkeling en ^{5.1.2.e} van het ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e}

Het bestuur wordt gevraagd en ongevraagd (strategisch) geadviseerd door de Raad van Advies. Dit via de momenten waarop bestuur en Raad van Advies bijeenkomen of tussentijds op verzoek van de Raad van Advies en/of het bestuur. Ook bilateraal vindt er tussentijds contact plaats. De raad heeft naast de voorzitter in ieder geval een vertegenwoordigende vanuit de wetenschap en een vanuit de media. Vanuit de media is de positie op dit moment vacant. De Raad van Advies bestaat nu uit:

- Voorzitter ^{5.1.2.e}
- Wetenschap ^{5.1.2.e}
- Media

Hierna een simpel organogram.

Het bestuur van het Montesquieu Instituut heeft tijdens de bestuursvergadering augustus 2023 afgesproken dat de governance terug komt op de agenda zodra er duidelijkheid is over de overgang/financiering van het informatieplatform parlement.com/biografieën.

Duiding hoe de Stichting PDC en PDC BV zich met elkaar en tot het Instituut verhouden

De stichting PDC is een stichting zonder winstoogmerk. Zij heeft o.a. tot doel de wetenschappelijke activiteiten van het voorheen Parlementair Documentatie Centrum, waaronder het beheer en de doorgaande actualisering van biografieën en parlementaire databestanden, te borgen en verder te blijven ontwikkelen. De stichting is eigenaar van parlement.com, de biografieën en van de kennis en expertise op het gebied van informatievoorziening zoals deze door PDC BV voor projecten kon worden ingezet. De stichting PDC is een van de partners van het Montesquieu Instituut. De stichting heeft toegezegd het informatieplatform parlement.com en de biografische database te willen overdragen aan de stichting Montesquieu mits deze in staat is het beheer, de doorlopende actualisering en doorontwikkeling te waarborgen.

PDC BV heeft de doelstelling van de stichting PDC mogelijk gemaakt van 1999 tot in 2023 door hier personele capaciteit en IT-faciliteiten voor beschikbaar te stellen. PDC BV is inmiddels zijn zakelijke activiteiten aan het afbouwen en heeft per januari 2024 geen capaciteit meer beschikbaar voor de stichting PDC. Een klein deel van de bij PDC betrokken personen heeft toegezegd de bij hen beschikbare expertise ten dienste te stellen aan de staf van het Montesquieu Instituut. Dit om de kennis en kwaliteit te behouden.

Beschrijving en toelichting over hoe en door wie het Instituut gefinancierd wordt

De staf van het Montesquieu Instituut wordt in de basis gefinancierd vanuit een kleine geormerkte jaarlijkse bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ca. € 122.000 per jaar). Geormerkt voor de Montesquieu website, de maandelijkse nieuwsbrief De Hofvijver en de website Nederlandse Grondwet). De partners/universiteiten dragen bij in natura via artikelen en/of bijdragen aan debatten/symposia.

Voor andere activiteiten/publicaties worden per keer via de staf of de partners extra financiën geworven zoals bijv.:

- de organisatie van een debat, symposium (zie https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vlrplto4dhgr/afgelopen_activiteiten) of
- het uitbrengen van een boek/bundel binnen de Montesquieu reeks (zie https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vi2ei2s2succ/montesquieu_reeks).

Waar mogelijk zoekt het instituut samenwerking met andere partijen om de doelgroep te verbreden. Ter informatie sturen wij u de jaarrapportage 2022 toe.

Beschrijving en toelichting van hoe het toezicht op (het bestuur van) het Instituut is geregeld.

Het bestuur komt 5 tot 6 keer per jaar bijeen. Getracht wordt elkaar minimaal een keer per jaar, soms twee keer per jaar fysiek te treffen. Ook schuift aansluitend op deze fysieke bestuursvergaderingen de Raad van Advies aan.

De bestuurders vertegenwoordigen hun universiteit en zijn de linking pin naar het eigen professionele netwerk (dat ook buiten de eigen universiteit ligt).

Jaarlijks wordt een rapportage activiteiten opgesteld en besproken en een financieel jaarverslag.

Voorgesteld is de Raad van Advies uit te breiden met een vertegenwoordiging vanuit de Staten-Generaal. Ook in het gesprek met de griffier Nehmelman is hierover gesproken. In het telefonisch contact gisteren met ^{5.1.2.e} is tevens gesproken over een Raad van Toezicht.

Met vriendelijke groet,
namens Montesquieu Instituut.

5.1.2.e

5.1.2.e

(voorzitter)

Bijlage(n):
1) rapportage 2022